

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Centesimum Quadrigesimum sextu[m] Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

- 6 Punitur pro delictis à Iudice in foro contentioso, iterum non puniuntur à Deo, si ipsos pœnitet.
Dummodo pœna sit condigna peccato.
- 7 Pœnitentia si non est peracta hic, peragetur in purgatorio.
- 8 Pœnitentia imposta per sacerdotem, si non fuit condigna, confessus peraget pœnitentiam in purgatorio.
- 9 Pœna æterna debetur pro peccato mortali.
- 10 Sacerdotes, & Prælati ex Principis delegationis possunt de raptu, & alijs criminibus iudicare, pœnam sanguinis irrogare non possunt.
- 11 Iudex Ecclesiasticus non debet imponere pœnam corporis afflictiuam.
- 12 Index delegatus potest commutare pœnam ultimi supplicij in pœnam pecuniariam, vel aliam temporalem.
- 13 Commutatio pœnæ non potest fieri quando agitur per accusationem ad pœnam legalem.
- 14 Ecclesia habet iurisdictionem in infideles peccantes contra naturam quod cognoscere potest tam secularis, quam Ecclesiasticus.
- 15 Quando loquitur de pœna mortis, loquitur secundum ius civile.
- 16 Index domicilij potest cognoscere, & punire de quocunque crimine alibi commisso.

Centesimum Quadragesimum sextum Privilegium.

- 1 CCLESIA Gaudet privilegio, quod si manifestus raptor, vel Ecclesiæ violator si restituit, vel de restituendo cauet in vita, & in morte ad pœnitentiam, & sepulturam, admittitur, si verò noluit cauere, cum posset, & in morte non potest, clerici eius sepulturæ interesse non debent, &
- 2 si Clerici interessentes, vel iniungentes pœnitentiam contra
- 3 hanc dispositionem deponuntur ab officio, & beneficio, si cum igitur queretur de pœna manifesta raptoris, seu Ecclesiæ violatoris, respondetur, quod quicumque rapinam fecerit violenter, seu in Ecclesiarum violatione manifestè fuerit deprehensus, pœnitentia ei pœnitentia denegetur, nisi prius ablata restituat, si poterit, vel saltem emendandi securitatem præstiterit, si verò in contumacia sua usque ad obitum durauerit, & in extremis positus pœnitentia postulauerit, si satis fecerit, vel emendandi securitatem præstiterit, ei pœnitentia, & sepultura Ecclesiastica concedatur. Tertio dicit, quod qui in sanitate obtinata mente
- non

nō penituerit, vel emendauerit, & in morte securitatē emendan-
di prestare nequiverit, penitentia sibi parum prodesse videtur,
4 sicut creditur. Sed, si de peccato contritus fuerit, si satisfacere
nō pōt viaticū non negetur, ita tamē, quod nullus clericorum
sepulturæ suæ interfit, nec eius Elemosynam quisquā accipiat
Quarto se refert ad primū casum, vt si aliquis clericorum cō-
trahoc in vita, vel in morte penitentiam dare, aut sepulturæ in-
teresse, vel eorum Elemosynas accipere præsumpserit, vel par-
ticeps huius rapinæ fuerit, periculum sui ordinis patiatur, &
careat Ecclesiastico beneficio, cap. super eo. de rap. & incend.
5 & viol. Eccl. ratio fuit hæc, quia, † ei qui ablata non restituit de-
negatur beneficium penitentia, sed si in articulo mortis po-
stulauerit remediū penitentia, præstita securitate emendan-
di, penitentia, & sepultura Ecclesiastica concedatur, si in vita
non penitebit, & in morte non præstabit securitatem peniten-
tia, solennitas non prodest, Ideo interdictum est, vt nullus cle-
ricorum interfit sepulturæ illius nec eius Elemosynas accipiat
sub pena carendi beneficio Ecclesiastico, cum talis raptor non
sit de peccato corde contritus, vnde hic considerandum cen-
seo, quod non dimittitur peccatum, nisi restituatur male abla-
tum, Ideo clerici non debent interesse sepulturæ violenti rapto-
ris, vel violatoris Ecclesiarū, nec illorū Elemosynas accipere de-
bent, nec interesse debent sepulturæ illius, qui in peccato mor-
tali decedit, nec Elemosynas illius accipere, verum si peccatū
fuerit condignè punitum in hoc seculo, & fuerit pœna patienter
6 recepta, non punietur amplius in alia vita, nam † illi, qui
quotidie puniuntur pro eorum delictis a Iudice in foro cōten-
tioso non punientur iterum a Deo, si ipsi penitent, hic & reci-
piunt pœnam patienter, dummodo pœna sit condigna pecca-
to, quia ex quo puniti sunt per Iudicem terrenum sufficienter
non debent puniri per Iudicem celestem, cap. quid ergo 23.
7 q. 5. † Sed vbi non est peracta penitentia hic, peragetur in
8 purgatorio, cap. qualis 25. dist. † Pariter dicendum vbi peni-
tentia imposita per Sacerdotē nō fuit cōdigna nā tunc confes-
sus, peraget penitentia in purgatorio, cap. mensurā. de penit.
dist. 1. sed cam gl. dicat pro quolibet peccato debetur duplex
pœna, temporalis, & æterna, credo quod melius esset dicere
9 quod † pro peccato mortali debetur pœna æterna, 25. dist.
cap. vnum orarium, & in cap. defleat peccato. r. de reg. iur. sed
illa pœna æterna in penitentia commutatur in pœnam tem-
poralem,

poralem, quia sacerdos imponit p̄nam temporalem, & si hic non peragit peraget, in purgatorio, hinc infertur, quòd ex
 10 † Principis delegatione possunt sacerdotes, & p̄lati de raptu & alijs criminibus iudicare, p̄nam tamen sanguinis infligere non possunt, c. p. in Archiepiscopatu de rapt. & incend. Vnde
 11 notandum. † Iudicem Ecclesiasticum non debere imponere p̄nam corporis afflictiuam, ita quòd non transeat in vindictam sanguinis, sine ergo sanguinis effusione licite potest imponi per Ecclesiam p̄na corporalis, vt in d. c. & in c. i. de calum.
 12 & in cap. ad audientiam de crimin. fals. † Iudex tamen delegatus potest commutare p̄nam vltimi supplicij, in p̄nam pecuniariam, vel aliam temporalem, de quo habetur, in c. licet. de penit. Host. tenet in isto casu, quòd vbi subesset scandalum, vel non subesset causa commutandi, vel vbi ageretur ad p̄nam legalem per accusationem, tunc non debet fieri ista commutatio, faciat l. 3. in fi. C. ne sacrum bapt. Et not. quòd † Vbi agitur per accusationem ad p̄nam legalem, non potest fieri commutatio p̄ne, vt optimè facit d. l. 3. Item vbi subest scandalum, in cōmutatione, vel non subest causa commutandi, & sic debet intelligi l. quid ergo. §. p̄na grauior. ff. de his, qui not. infam. l. rhodia. ff. de pen. In contrarium sentit, in c. quòd super his.
 14 de vot. Vbi dicit, quòd † Ecclesia habet iurisdictionem in infideles peccantes contra naturam, nam sicut Deus tales puniuit, vt in Genes. 19. ita videtur, quòd Vicarius suus possit, & per consequens etiam p̄lati, qui sunt assumpti in partem sollicitudinis, vnde placet mihi illud dictum, & potest dici, quòd sit locus p̄occupationi, vt de hoc valeat cognoscere tam secularis, quam Ecclesiasticus, tex. in c. clerici de exce. p̄lat. in fi. Vbi Ecclesia mandat laicus ob hoc delictum excommunicari, ergo vendicat sibi iurisdictionem isto casu, sed de facto nō exercent p̄lati hanc iurisdictionem, & ideo fortè recipiebant hic delegationē, poterāt tamen iure proprio, Vltimo queritur hic in d. c. Archiepiscopatu dicitur, quòd si excessus fuerit grauis, quòd debeāt sustinere p̄nā mortis, potest excessus dici grauis secundum Doctores, isti procedebant ad homicidium, vel quando imminabat scādalum in commutatione p̄ne, vel quia agebatur per accusationem ad p̄nam legis, adeo, quòd secundum ea, quæ proposita sunt debent se gerere, dūmodo non excedat iurisdictionem, sed hic vnum maximum venit considerandum ponitur hic ti. de rapt. & incen. & viol. Eccles. In his oībus
 impo-

imponitur pena mortis, & tamē de pēna mortis nullas hē mē
 15 tio † Aduerte, quōd quando loquitur de pēna mortis, loqui-
 tur secūdum ius ciuile, sed hic loquitur de pēna in casibus iuris
 de iure canonico hic percipi potest, quōd de crimine leui alibi
 commisso, potest Index domicilij cognoscere, sed Cal. in ca. 1.
 19 de rap. & incend. & c. Concludit, † quōd de quocunq; cri-
 mine alibi commisso, potest Iudex domicilij cognoscere, & pu-
 nire, nam sicut ratione contractus alibi gesti, & ratione rei ali-
 bi sitæ potest iudex domicilij cognoscere, vt in c. dilecti. de for.
 comp. not. gl. in l. fi. C. vbi in rem act. ita, & ratione delicti alias
 forus domicilij superfuere, & hoc specificè videtur probari in
 cap. cum contingant. de for. com. Ex his igitur habes, quōd ra-
 ptoribus & c. datur pēnitentia, & sepultura, si in vita restituit,
 vel caueat de restituendo, alias non, & clerici contrafacientes
 deponuntur ab officio, & beneficio.

S V M M A R I V M.

- 1 Hominem, qui furatur, & vendiderit conuictus morte moriatur.
- 2 Religioni Christianæ derivabitur, per venditionem liberorum homi-
 num.
- 3 Seruum, qui furatur pēna mortis non est suppositus.
- 4 Nobiles, si furatur hominem liberum, damnatur in metallum in cuius lo-
 cum succedit hodie pēna tricennium si ignobilis seruus, vel libertus be-
 nignus subiciatur.
- 5 Fallit hæc pēna ibi vide.
- 6 Mors de iure canonico interpretatur excommunicatio.
- 7 Iudex Ecclesiasticus potest furantes homines liberos excommunicare.
- 8 Statutum, si in aliqua ciuitate extaret, vt qui duxerit furem hominis li-
 beri consequatur tantum pretium non valet, quia liber homo non ha-
 bet pretium.
- 9 Nisi sit hostis ciuitatis.
- 10 Furans propter necessitatem famis & nuditatis cibaria vestem, vel pecus
 non incurrit peccatum.
 Si necessitas non est multum vrgens, non incurrit in magnam pēnam, sed
 leuem.
- 11 Furans ex necessitate tenetur restituere cum possit.
- 12 Fur occultus potest promoueri ad sacros ordines post pēnitentiam rei fu-
 ratæ, & restitutionem sine dispensatione.
- 13 Secus si esset fur manifestus.
- 14 Furtum committitur nedum inuito Domino, verum capiendo rem minus
 cauē dimoiam.

Quæ

Qui vult evitare furtum debet facere præconizari, vt, si quis præcedit, compareat, vt quia reperit pecuniam.

- 12 Inueniens pecuniam, vel aliam rem, si Dominus non reperitur præsumit rem habitam pro derelicta potest sibi retinere alias debet dare pauperibus.

Centesimum Quadragesimum Septimum Priuile.

- 1 **E**CCLESIA gaudet priuilegio quod ¶ Qui hominem furatur, & vendiderit conuictus morte moriatur, cap. 1. de furt. Ratio fuit hæc, ¶ quia per venditionem detrahitur religioni christianæ arg. in cap. 1. de homicid. lib. 6. & hic aduertendum, quod loquitur de homine libero, ¶ nã
- 2 si furatur seruum, hæc pœna non tenetur, l. vlt. ff. ad l. Fami. de plag. nam pœna in homine libero est capitalis vt in l. 1. eo. ti.
- 3 si verò qui furatur esset nobilis dånatur in metallum, in cuius locum successi, pœna hodiæ triremium, si autem ignobilis gladio, seruus, vel libertus bestijs subijcitur gl. in d. l. vlt. & l. fi. C. eo. ti. fallit hæc pœna, vt in cap. in Archiepiscopatu. de raptor. in quo habetur quod prælati ex principis delagatione deraptu & alijs criminibus iudicare possunt pœnam tamen sanguinis infligere non possunt, sed quomodo ergo cum dicatur in tex. pœna mortis intelligendum sit illud decretum, in d. cap. 1. de
- 4 furt. responderetur quod per mortem hodie de iure canonico interpretatur excommunicatio, tex. est not. in cap. per venerabilem. qui fil. fin. legit vbi Papa per legem antiquam inferentem mortem temporale intelligit quo ad Iudicem Ecclesiasticum,
- 5 de sententia excommunicationis ¶ & ita Iudex Ecclesiasticus potest istos fures furantes homines liberos excommunicare, & hic habes casum in quo Iudex Ecclesiasticus habet iurisdictionem in laicos, scilicet, furantes homines liberos, & vendentes, seu aliter exponentes, ex quo christianam rem publicam offendunt, d. cap. 1. de homic. in 6. Hinc infertur talis quæstio
- 6 quod ¶ Si fuisset statutum in aliqua ciuitate, vt quicumque duxerit talem hominem ligatum in fortiam communis cõsequatur tantum prætium nunquid valeat tale statutum Bart. in l. r. ff. ad l. fau. de plag. tenet quod non, quia non potest statui prætium pro homine libero, nisi ille esset hostis ciuitatis, sed cum
- 7 in tex.